

Lappajärven kunta

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2023

tarkastuslautakunta 30.5.2024

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunta	3
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano	3
1.2 Tarkastuksen järjestäminen	3
1.3 Vuoden 2022 arviointikertomuksen käsittely, toimenpiteet ja kommentit.....	4
2. Talouden arviointi ja toteutuminen vuonna 2023.....	5
2.1 Talouden arviointi ja toteutuminen	5
2.2 Talouden tasapainoisuus	5
2.3 Kunnan lainamäärän kehitys	6
2.4 Kunnan tulos- ja kulurakenteen kehitys	6
2.5 Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin.....	6
3. Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi.....	8
3.1 Yleishallinto.....	9
3.2 Sivistystoimi	11
3.3 Muut palvelut.....	14
3.4 Tekninen toimi	15
3.5 Elinkeinopalvelut	16
3.6 Konserniyhtiöt.....	17
3.7 Henkilöstö	20
4. Yhteenveto.....	21
Allekirjoitukset.....	22

1. Tarkastuslautakunta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tehtävän suorittamiseksi tarkastuslautakunta on perehtynyt valtuuston asettamiin tavoitteisiin ja kunnanhallituksen toimintakertomuksessa esittämiin tavoitteiden toteutumista koskevaan raportointiin. Arviointi perustuu kunnanhallituksen toimintakertomustietoihin, tarkastuslautakunnan haastatteluissa saatuihin tietoihin ja havaintoihin, asiakirjoihin sekä tilintarkastajan raportteihin. Tarkastuslautakunnan arviointi on jälkikäteisarviointia. Tarkastuslautakunnan arvioinnin tulokset raportoidaan valtuustolle vuosittain annettavassa arviointikertomuksessa. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöskokouksen yhteydessä.

Kunnanvaltuusto on valinnut kokouksessaan 16.8.2021 § 57 tarkastuslautakuntaan toimikauttaan vastaavaksi ajaksi seuraavat jäsenet:

	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Puheenjohtaja	Minna Sadeharju	Seija Autio
Varapuheenjohtaja	Sami Savola	Kyllikki Keto
Jäsen	Vuokko Honkaniemi	Jorma Nyyssölä
Jäsen	Minna Ketola	Helmi Rauhala
Jäsen	Timo Ojala	Ahti Mäkitarkka

1.2 Tarkastuksen järjestäminen

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 5.6.2023 § 25 valinnut tilintarkastajaksi toimintakaudelleen tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n. Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2023 arviointia varten vuonna 2023 kaksi kertaa. Tilivuoden päättymisen jälkeen tarkastuslautakunta on vuonna 2024 kokoontunut kuusi kertaa. Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman ja työohjelman, jotka toimivat pohjana lautakunnan työskentelylle. Lautakunnan työ on pohjautunut kunnallisen

päätöksenteon, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seurantaan ja tarkasteluun sekä viranhaltija- ja luottamushenkilöhaastatteluihin.

Tilintarkastaja on toimittanut tarkastuslautakunnalle vuoden 2023 tarkastussuunnitelman ja esitellyt tarkastusraportin tilintarkastuksesta.

Tarkastuslautakunta on vahvistanut toimikautensa kullekin vuodelle tarkastuksen painopistealueet. Vuonna 2023 painopistealueena on ollut kunnan hallitus, kuntakonserni ja konserniohjaus.

Lautakunnan kokouksissa on ollut kuultavina:

Kunnanjohtaja	Sami Alasara
Hallintojohtaja	Päivi Huhtala
Tilintarkastaja	Helena Järvenpää
Hallituksen puheenjohtaja	Ville Ala-aho
Vapaa-aikasihteeri	Anssi Kuusela
Ullanlinnan päiväkodin johtaja	Seija Aho
Sivistysjohtaja	Tarja Puro
Tekninen johtaja	Juha-Matti Näykki
Viestintä- ja hankekoordinaattori	Annie Laitila

1.3 Vuoden 2022 arviointikertomuksen käsittely, toimenpiteet ja kommentit

Kunnanvaltuusto on käsitellyt tarkastuslautakunnan hyväksymän arviointikertomuksen vuodelta 2022 5.6.2023 § 24. Kunnanhallitus on 11.9.2023 § 167 antanut selvityksen arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin liittyen ja antanut sen tiedoksi sekä tarkastuslautakunnalle että kunnanvaltuustolle.

Tarkastuslautakunta toteaa, että liitteeseen kerätyt vastaukset arviointikertomukseen oli laadittu kaikkien toimialojen osalta.

Vuoden 2022 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta nosti yhtenä havaintona esille, että se jää odottamaan, miten kunnan uutta strategiaa käytännössä lähdetään toteuttamaan. Tarkastuslautakunta toivoi, että kunta panostaa yrittämisen tukemiseen. Hallitukselta saadussa vastineessa todetaan, että kunnanvaltuusto on 2023 vuoden aikana hyväksynyt Lappajärvi Invest Oy:n perustamisen sekä hankkinut uuden teollisuustontin turvatakseen tonttitarjonnan mahdollisille uusille yrittäjille. Tarkastuslautakunta toteaa, että kunta on lähtenyt toteuttamaan uutta strategiaa ja vuoden 2023 aikana on tehty toimia yrittämisen tukemiseksi. Tarkastuslautakunta on kuitenkin kiinnittänyt huomioita siihen, että pelkän kehitysyhtiön perustaminen ei ole riittävä toimenpide kunnan toimitila- ja liikekiinteistöongelmaan tai kunnan matkailuelinkeinon kehittämiseen, mikäli yhtiölle ei varata riittävästi resursseja myös tämän toiminnan järjestämiseen.

2. Talouden arviointi ja toteutuminen vuonna 2023

2.1 Talouden arviointi ja toteutuminen

Tuloslaskelma

Ylijäämää syntyi poistojen sekä varausten ja rahastojen muutosten jälkeen 543,4 tuhatta euroa. Tulos oli 146 tuhatta euroa huonompi alkuperäiseen budjettiin nähden, mutta se osoittaa silti kunnan taloudellisen tilanteen olevan vakaa ja hallinnassa. Verotuloja kertyi 6 milj. euroa ja valtionosuuksia kertyi 3,8 milj. euroa. Valtionosuuksiin sisältyy kunnan saamaa harkinnanvaraista valtionavustusta 160 tuhatta euroa. Talousarviossa vuosikatteeksi oli arvioitu 1,8 milj. euroa. Tilinpäätöksessä vuosikate oli 1,62 milj. euroa.

Toimintatuotot toteutuivat 2,33 milj. eurona. Poikkeama talousarvioon on -335 tuhatta euroa. Toimintakulut toteutuivat 10,12 milj. eurona. Poikkeama talousarvioon on -473 tuhatta euroa.

Investoinnit

Investointimenot toteutuivat 459 tuhatena eurona. Investointimenoihin talousarviomuutoksen jälkeen oli budjetoitu 2 milj. euroa, joten ero muutettuun talousarvioon on 1,58 milj. euroa.

Tase

Taseen loppusumma väheni edellisestä vuodesta 438 tuhatta euroa ollen 32,37 milj. euroa. Oma pääoma kasvoi 543 tuhatta euroa, johtuen tilikauden ylijäämästä. Kunnan taseessa on 31.12.2023 kertynyttä ylijäämää 2,3 milj. euroa. Lainakanta oli tilikauden lopussa 12,725 milj. euroa laskien viime vuodesta 875 tuhatta euroa. Kunnan taseessa ei ole kattamatonta alijäämää eikä kuntalain 110 §:n mukaista talouden tasapainottamisvelvoitetta ole.

2.2 Talouden tasapainoisuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 2,3 milj. euroa. Vuoden 2023 tilinpäätös kasvattaa tilikauden ylijäämän (543,3 tuhatta euroa) verran taseeseen kertynyttä ylijäämää.

Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että kunta teki ylijäämäisen tuloksen, vaikka budjetointi oli tietyltä sivistystoimen osalta epäonnistunut. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että kunta oli hakenut ja saanut harkinnanvaraista valtionavustusta 160 tuhatta euroa.

2.3 Kunnan lainamäärän kehitys

Lappajärven kunnan lainakanta oli tilikauden 2023 lopussa yhteensä 12,7 milj. euroa. Edellisenä vuotena vastaavana ajankohtana luku oli 13,6 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden on vähentynyt edellisvuoden 4 814 eurosta 4 563 euroon.

Johtopäätös:

Kunta ei ole ottanut uusia lainoja tilikauden 2023 aikana, mitä tarkastuslautakunta pitää kunnan talouden kannalta hyvänä asiana. Vanhat lainat ovat olleet tasakorkoisia. Korkotason ja koko kuntakonsernin lainakannan kasvu kuitenkin huolestuttaa tarkastuslautakuntaa.

2.4 Kunnan tulos- ja kulurakenteen kehitys

Kunnan toimintatuotot tilinpäätöksessä 2023 olivat yhteensä 2,33 milj. euroa (vuonna 2022 luku oli 2,6 milj. euroa). Toimintakulut tilinpäätöksessä olivat 10,12 milj. euroa (tilinpäätöksessä 2022 yhteensä 24 milj. euroa).

Verotulojen toteuma oli 6 milj. euroa (vuoden 2022 tilinpäätöksessä oli 10,2 milj. euroa). Valtionosuudet olivat tilinpäätöksessä noin 3,8 milj. euroa, vuoden 2022 tilinpäätöksessä valtionosuudet olivat yhteensä 12,5 milj. euroa.

2.5 Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Tunnuslukuja tarkastellaan kuntakonsernin tietojen perustella. Arviointimenettely voidaan aloittaa, jos a) kunnan konsernitaseeseen kertynyt alijäämä/asukas on viimeisimmässä tilinpäätöksessä yli 1000 euroa/asukas ja sitä edeltävässä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa/asukas tai b) kunnan ja

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023

kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena peräkkäisenä vuotena täyttäneet kaikki laissa säädetyt raja-arvot, jotka ovat:

Tunnusluku	Raja-arvo	Lappajärven kunta 2023	Toteutuminen
Konsernituloslaskelman vuosikateen (ilman harkinnanvaraista valtionosuuksien korotusta) ja poistojen suhde on alle 80 %	< 80 %	109,3 %	ei ylity
Tulovero % on vähintään 2,0 % korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (7,37 % + 2 %)	9,37 %	9,36 %	ei ylity
Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätösten lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla	9 367 (2022)	5 221	ei ylity
Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.	< 0,8	1,02	ei ylity

Kaavio 1. Arviointimenettelyn tunnusluvut

Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta toteaa, että erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä yksikään ei täyty Lappajärven osalta vuonna 2023.

Tarkastuslautakunta on kuitenkin arviointityössään kiinnittänyt huomiota siihen, että kuntakonsernin lainamäärä kasvaessa, olisi tällä vaikutusta useampaan tunnuslukuun. Tarkastuslautakunta on huolissaan rahoituksen riittävydestä, sillä konsernin lainakannan kasvaessa rahoitus- ja korkokulut rasittaisivat käyttötaloutta. Investointimahdollisuudet tulo-rahoituksella ovat vähäiset. Tarkastuslautakunta toivoo, että valtuusto kiinnittää erityistä huomiota siihen, että tulevien vuosien taloussuunnittelussa saavutetaan talouden tasapaino.

3. Toiminnan ja talouden tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta on tehnyt tilivuoden aikana arviota toiminnan ja talouden toteutumisesta tulosalueittain sekä kuulemalla tilivelvollisia. Tilinpäätöksestä 2023 on luettavissa jokaisen tulosalueen tarkat toiminta-ajatukset, sitovat tavoitteet, mittarit, arvot ja niissä onnistumiset. Toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Talousarvio 2023 on sitova kunnanvaltuustossa sitovuustasolla 2 (toimielin), kunnanhallituksessa sitovuustasolla 3 (tulosalue) ja lautakunnissa sitovuustasolla 4 (kustannuspaikka). Toimintatuotot ja – kulut myönnetään sitovina bruttomääräisinä. Investointimäärärahat myönnetään hankkeittain. Konsernitavoitteet asetetaan yhtiöittäin.

Lappajärven kunnan strategia

Kuntastrategiaa päivitettiin ja valtuusto on hyväksynyt sen 13.3.2023. Lappajärven kuntastrategian pääpaino on matkailun kehittäminen. Yksi merkittävä matkailutoimija kunnan alueelta on haettu konkurssiin ja tällä on iso merkitys sekä kunnalle että koko järviseläille.

- koko elämän kokoinen asuinkunta
- ovi yrittämiseen ja työhön
- idearikkaasti resursseja käyttävä
- eturivin matkailukunta

Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta toteaa, että uutta kuntastrategiaa on pantu täytäntöön kunnassa. Kuntastrategiaa on toteutettu perustamalla Lappajärvi Invest Oy, jonka tavoitteena on ensisijaisesti vastata Lappajärven kunnan toimitila- ja liikekiinteistöongelmaan. Lappajärvi Invest Oy:n avulla olisi myös mahdollista jatkossa vastata Lappajärven kunnan matkailu – ja elinkeinotoiminnan kehittämisestä.

Tarkastuslautakunta näkee, että Lappajärvi Invest Oy:n avulla on mahdollista toteuttaa uutta kuntastrategiaa käytännössä, kunhan tälle toiminnalle myös varataan henkilöstöresursseja. Tarkastuslautakunta näkisi, että Lappajärven kunnassa kehittämishankkeiden eteenpäin viemiseen tarvitaan osaamista ja jämäkkää otetta. Näin ollen tarkastuslautakunta toivoo, että tulevaisuuden henkilöstövalinnoissa kiinnitetään huomioita valittavan henkilön valmiuksiin toimia matkailun edistämiseksi.

3.1 Yleishallinto

Yleishallinto huolehtii kunnanvaltuustolle, kunnanhallitukselle ja muille yleishallintoon sijoitetuille toimielimille kuuluvista asioista ja vastaa kunnan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä huolehtii omalta osaltaan siitä, että tehokkaasti ja taloudellisesti tuotettuja laadukkaita kuntapalveluja on saatavissa vähintään siinä määrin, mitä laki edellyttää. Niin ikään yleishallinto koordinoi muita hallintokuntia toimimaan yhteisten periaatteiden mukaisesti kuntastrategian viitoittamaan suuntaan ja vastaa kunnan toimintojen ja talouden ohjauksesta. Yleishallinto tuottaa tukipalveluja kunnan muille hallintokunnille. Toimielimet ovat kunnanhallitus, hyvinvointivaliokunta, tekninen valiokunta ja kehitysvaliokunta.

Luottamushenkilöhallinnon toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Asioiden käsittelyaika viivytyksetöntä	Aika	alle 3 kk vireilletulosta	Toteutui.
Päätösten toimeenpano	Aika	päätösten tiedoksianto 10 päivää päätöksenteosta	Toteutui.
Päätöksistä tiedottaminen	Saavutettavuus ja aika	Päätöksistä tiedotetaan lehdistölle 2 pv:n kuluessa päätöksistä ja pöytäkirjat julkaistaan kunnan kotisivuilla 5 pv:n kuluessa.	Toteutui.

Yleisten toimistopalvelujen tulosalueeseen sisältyvät hallintotoimisto, työterveys, työsuojelu ja muut henkilöstömenot. Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Sähköisiä palveluita tarjolla	Palveluiden määrä	Sähköisten palveluiden käyttö lisääntynyt	Uutena käyttöön whistle-blower-ilmoituskanava
Henkilöstön työhyvinvointi	Sairauspoissaolot ja henkilöstön vaihtuvuus	Sairauspoissaolot alle keskiarvon. Henkilöstön viihtyvyys työssä. Tarjotaan työhyvinvointia tukevia palveluita henkilöstöä kuunnellen.	Toteutui. Toteutui. Aikaisempien palvelujen lisäksi tarjottiin viikottainen vuoro liikuntahallissa sekä golf-etu.

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023

Ammattitaitoinen henkilöstö	Koulutus ja kurssit	Tavoitteena ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö. Kouluttautumista suositellaan.	Henkilöstö on ammattitaitoista ja jonkin verran osallistuttiin koulutuksiin.
-----------------------------	---------------------	---	--

Muiden tehtäväalueiden toiminnalliset tavoitteet liittyivät viranomaisyhteistyön vahvistamiseen sekä työllistämiseen. Yleishallinnon toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Yhteistyötahojen kontaktointi	Kontaktit	Yhteistyön parantaminen eri tahojen kanssa.	Toteutui.

Johtopäätös:

Lautakunta pyytää edellisvuoden tapaan kiinnittämään huomiota tavoitteiden mittaamisen selkeyttämiseen ja toteumien tarkentamiseen. Tarkastuslautakunta toivoo erityisesti toteutumisen arvioinnin perusteluita tarkemmaksi.

Tarkastuslautakunnan on saanut tietoonsa, että osaa talousarvion muutoksista ei ole käsitelty kunnanvaltuustossa ajallaan. Merkittävät talousarvion muutokset tulisi käsitellä mahdollisimman pian kunnanvaltuustossa.

3.2 Sivistystoimi

Kunta järjestää esi-, perus- ja lukiokoulutuksen; muusta toisen asteen koulutuksesta vastaa Järviseudun koulutuskuntayhtymä eli Jami. Jamin tiloissa opetusta järjestää myös Sedu. Hyvinvointipalveluihin kuuluu myös kirjaston ylläpitäminen sekä vapaa-ajanvietto ja harrastusmahdollisuuksien järjestäminen. Hyvinvoinnin toimialaan kuuluvat myös vapaa-aikatoimenpalvelut. Vapaa-aikatoimi sisältää liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalvelukokonaisuudet.

Sivistystoimen hallinnon tavoitteet:

Tavoitteiden toteutuminen

Sivistystoimi/ Tavoite	Mittari	Ta 2023	Tp 2023
Opetusvirkojen riittävyys ja oikeanlainen virkarakenne	Virkarakenne on ajantasaistettu	Virkoihin on riittävät opetustunnit ja virkoja sekä tuntiopettajuuksia on oikea määrä verrattuna oppilaisiin.	Toteutunut. Virkoja lakkautettiin sekä muutettiin opetustarvetta vastaavaksi.

Esi- ja perusopetuksen tavoitteet:

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari	Ta 2023	Tp 2023
Tvt-taitojen kehittäminen (oppilas+opettaja)	Opeka-taitotasomittari	Hyvä ja tasainen taitotaso, kehityssuunnitelma puutteita varten	Opettajille on järjestetty sisäisiä koulutuksia, oppilaiden tvt-laitteiden käyttö on lisääntynyt. Taitotaso-mittaus ei ole toteutunut
Työhyvinvointi ja viihtyvyys	Työtyytyväisyyskyselyt, kouluterveyskyselyt	Hyvä työ- ja kouluviihtyvyys	Kouluterveyskysely tehty. Työtyytyväisyyttä arvioitu kehityskeskustelujen yhteydessä.
Henkilöstön hyvä valmiustila muutoksiin: Oppilasmäärä Rantakankaan siirtyminen	Ennusteet ja niihin reagoiminen, suunnitelmat muutoksista	Hyvä ennakointi ja riittävä valmiustila muutoshetkillä	Rantakankaan oppilaat mahtuivat hyvin yhteiskoulun tiloihin; riittävä määrä henkilöstöä opetusta varten. Oppilasennusteita tarkennettu useamman kerran lukuvuoden aikana.

Peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta:

Tavoitteiden toteutuminen

Yhteinen toiminta/ Tavoite	Mittari	Ta 2023	Tp 2023
-------------------------------	---------	---------	---------

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023

Koulurakenteen aiheuttamien muutosten vaikutusten arviointi ja uudelleen organisointi	Erityisopetusresurssi uudelleen arvioitu ja jaettu syysä 2023 varten	Eri kouluilla riittävä erityisopetuksen resurssi ja ohjaajien määrä	Toteutunut. Erityisluokanopettaja rekrytoitu. Länsirannan koululle saatu lisää opetusresurssia.
Aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelman päivitys	Suunnitelma päivitetty ja ap-tp-toimintaan tehty päivän ohjelmarunko	Selkeä malli, joka on myös lasten sisäistä	Suunnitelma päivitetty; lisätty ohjeellinen päiväohjelma.

Lukiokoulutuksen tavoitteet

Tavoitteiden toteutuminen

Lukio/ Tavoite	Mittari	Ta 2023	Tp 2023
Kansainvälisen toiminnan elvyttäminen	Kv-toimintaa on 2-3 eri toimintamuodolla; kv-hanke pyritään saamaan käyntiin tai vähintään haettua	Lukion kv-toiminta palautuu koronaa edeltävälle tasolle	Toteutunut osittain. Uutta hanketta ei haettu vielä 2023 puolella – Erasmus-haku keväällä 2024.
SALA-hankkeen toimenpiteet 1) korkeakoulu- ja työelämäyhteistyössä;	Toteutunut teemaviikko Malli tulevaan korkeakouluyhteistyötä varten Malli työelämäyhteistyötä varten	Teemaviikko tai jokin muu toimintamuoto korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöstä Pysyviä rakenteita	Teemaviikko toteutunut. SALA-hankkeessa työelämäyhteistyön malli jäi puutteelliseksi.
2) erityisesti TUVA-koulutuksessa	Joko valmis TUVA-koulutus suunnitelma tai hakemus OKM:lle	Valmistellaan ja luodaan alueen TUVA-koulutusmalli yhteistyössä Jamin kanssa	Tehty. TUVA-lupaa haettiin OKM:ltä, mutta sitä ei saatu

Kirjaston tavoitteet ja toteutuminen:

Tavoitteet	Mittari	Ta 2023	Tp 2023
Uuden palvelutilan sekä uusitun lasten ja nuorten osaston toiminnallisuuden kehittäminen	Palvelutilan käyttö, t/viikko Asiakaskysely	Palvelutila palvelee laajasti kirjaston asiakkaita ja tuo mahdollisesti jopa uusia asiakkaita. Lasten ja nuorten osaston käyttäjien tyytyväisyys	Palvelutila valmistunut. Käyttöä noin 6 t /viikko. Eepos-asiakaskysely tehty. Lasten ja nuorten osaston muutos vielä kesken.
Henkilöstön onnistuneet rekrytoinnit	Uuden työntekijät kelpoisia ja rekrytoitu hyvissä ajoin	Kirjastoalan koulutuksen saaneet uudet työntekijät ja ratkaisu kirjastonjohtajuuteen.	Henkilöstömitoitus uusittu. Kirjastonjohtajan rekrytointi vuoden 2023 lopulla. Molempiin työtehtäviin saatiin kelpoiset työntekijät.

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023

Varhaiskasvatus:

Lappajärven kunta on ostanut varhaiskasvatuspalvelut 1.8.2022 lähtien Alajärven kaupungilta. Alajärvi vastaa henkilöstöstä, tarvittavista atk-ohjelmista ja hankkii lasten hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa tarvittavat materiaalit ja välineet hoitopaikkakohtaisen määrärahan puitteissa. Lappajärven kunnan vastuulla on kiinteistöt, siivous, ruokahuolto ja irtaimisto.

Tavoitteiden toteutuminen

Yhteinen toiminta/ Tavoite	Mittari	Ta 2023	Tp 2023
Laadukas ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti järjestetty varhaiskasvatus.	Laadittujen lasten varhaiskasvatussuunnitelmien määrä. Henkilöstön kelpoisuus	Jokaiselle lapselle laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma. Kaikilla kasvattajilla varhaiskasvatuslain mukainen kelpoisuus	Jokaiselle lapselle on laadittu oma varhaiskasvatussuunnitelma. Varhaiskasvatuksessa työskentelevillä kasvattajilla on varhaiskasvatuslain mukainen kelpoisuus.
Digitaalisen osaamisen vahvistaminen	Käytettävissä olevien laitteiden määrä Henkilöstön koulutukset	Joka lapsiryhmässä on vähintään kaksi lasten käyttöön tarkoitettua laitetta. Kaikki kasvattajat ovat saaneet digitaaliseen osaamiseen liittyvää koulutusta	Lapsiryhmissä oli pääsääntöisesti vähintään yksi tablet-tietokone. Henkilöstölle järjestettiin Kamerakynä -koulutus. Jokaisesta ryhmästä oli nimetty vähintään yksi henkilö koulutukseen.
Henkilöstön hyvinvointiin panostaminen	Säännölliset hyvinvointikyselyt (min 2 krt/vuosi), mittareina kokemus omasta työhyvinvoinnista ja esimiestyöstä	Henkilöstön kokemus esimiestyöstä ja omasta työhyvinvoinnista vähintään tasolla hyvä (8 asteikolla 4-10)	Alajärven kaupunki teetätti jokaiselle työntekijälleen työhyvinvointikyselyn. Lisäksi yksiköissä oli alue-esihenkilön järjestämä kehityskeskustelu.

Johtopäätös:

Lautakunta pitää erinomaisena asiana sitä, että Lappajärven kunnan HYTE-kerroin oli maakunnan korkeimpia. Lautakunta on myös tyytyväinen etenkin siihen, että Lappajärvellä on onnistuttu rekrytoimaan päteviä henkilöitä ja sivistystoimen työntekijät ovat ammattitaitoisia. Rantakankaan oppilaiden siirtyminen yhteiskoululle on onnistunut.

Lautakunta antaa viime vuoden tapaan kiitosta laadukkaasta opetuksesta ja toimivasta varhaiskasvatuksesta. Lautakunta toivoo, että jatkossakin pidetään huolta laadukkaasta opetuksesta ja varhaiskasvatuksesta vaikka ikäluokat pienenisivät.

3.3 Muut palvelut

Maaseutuhallinto, alkutuotanto ja hankkeet

Menokohta sisältää seuraavat: maaseutuhallinto, alkutuotanto, hankkeet. Turkistuotto-hanke ja maaseutuhallinto ovat aktiivisesti tiedottaneet viljelijöitä sekä tarhaajia tuotantoon, koulutukseen ja Koronavirusepidemiaan liittyvistä asioista.

Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että kunta on huomionnut tarhauselinkeinonharjoittajat ja tähän liittyvälle hankkeelle on haettu rahoitusta. UNESCO:n Global Geopark-status hanke onnistui erinomaisesti ja status on myönnetty keväällä 2024.

Oikeudenhoito ja turvallisuus

Oikeudenhoito ja turvallisuus sisältää: yleinen edunvalvonta ja löytöeläinten hoito. Löytöeläinhuoltopalvelut on tuottanut Eläinhuoltola HepoKatti Oy. Yleiselle edunvalvonnalle asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Asiakkaiden henkilökohtainen tapaaminen	tapaaminen	Uuden asiakkaan tapaaminen 2-4 viikon sisällä päätöksestä.	Toteutui.
Kustannusten kattaminen	toimintakate	Kustannukset katetaan saatavilla palkkioilla.	Toteutui.

Johtopäätös:

Lautakunta toivoo toiminnallisten tavoitteiden osalta tarkempia toiminnan toteutuman perusteluita.

3.4 Tekninen toimi

Yhdyskuntasuunnittelun toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide (ent tavoitetaso)	Toteutuma
Kaavoitusprosessin kehittäminen	Toteutuneet kaavat	TY alueiden kaavoittaminen	Toteutui.
Teollisuushallien mahdollistaminen	Perustettu yhtiö	Kehitysyhtiön perustaminen	Toteutui.
Tonttitarjonnan edistäminen	Toteutunut alusta	Markkina-alustalle saattaminen	Ei toteutunut.

Yhdyskuntapalvelujen toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide	Toteutuma
Liikenneturvallisuuden parantaminen	Toteutunut ohjelma	Kävelyn- ja pyöräilyn edistämishankkeen toteuttaminen	Toteutui.
Keskustaa-alueen viihtyvyyden parantaminen	Toteutuneet hankkeet	Keskustan kehityssuunnitelma ja sen kilpailutus ja toteutus	Ei toteutunut.
Uusiutuvien energiamuotojen mahdollistaminen	Toteutuneet hankkeet	Latausinfra kehittäminen	Toteutui.

Toimitila- ja vuokrauspalvelujen toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide	Toteutuma
Kiinteistökannan vähentäminen	Vähentyneet kiinteistöt	Kiinteistöstrategia	Toteutui.
Kestävien energiamuotojen mahdollistaminen	Suoritettut asennukset	Lappajärven kunnan kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen	Osittain toteutui.

Rakennusvalvonnan toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteet	Mittari	Toimenpide	Toteutuma
Rakentamislain kanssa yhteensopiva rakennusjärjestys	Tarvittavat lausunnot ja kuulemiset tehty	Rakennusjärjestyksen uusimisen valmistelu	Odotetaan kuntaliitolta rakennusjärjestyksen mallipohjaa.
Lupakäsittelyn tehokkuus	Käsittelyaika	Rak.tark.päätös 3 vkoa Hankkeen etenemisen seuranta reaaliaikaisesti ja läpinäkyvästi	Toteutui.
Ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö	Asiakaspalautteet	Kouluttautuminen	Toteutui.

Teknisen toimen alaan kuuluvat myös jätehuolto, maa- ja metsätilat, muu liikeluonteinen toiminta, muu toiminta ja ympäristöpalvelut. Näille aloille on asetettu omat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ja tavoitteiden toteutumista on seurattu.

Johtopäätös:

Toiminnallisissa tavoitteissa on esitetty, että kiinteistökannan vähentäminen olisi tavoitteena onnistunut. Tarkastuslautakunnan saaman tiedon mukaan kiinteistöstrategiaa on kyllä päivitetty, mutta strategiaa ei ole saatu pantua täytäntöön koska kiinteistöjen myyntiin liittyy päätöksentekohaluttomuutta. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta kiinteistöjen vähentäminen on kuitenkin oltava kunnan tavoitteena myös tulevien vuosien aikana, sillä tyhjänä olevien kiinteistöjen ylläpitäminen on kunnalle iso rasite taloudellisista ja imagollisista syistä.

Teknisen toimen osalta tarkastuslautakunta on tyytyväinen tehdyn työn tuloksiin. Liikenneturvallisuuden kehittämiseen tulee jatkossakin kiinnittää huomioita ja seurata etenkin koululaisten turvallisuuteen liittyviä asioita.

3.5 Elinkeinopalvelut

Kunnan rooli on olla alueensa hyvinvoinnin, elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden edistäjänä. Elinvoimapolitiikalla vaikutetaan elinkeinoelämän ja asukkaiden olosuhteisiin.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso	Toteutuma
Koko elämän kokoinen asuinkunta.	Toimivat peruspalvelut ja matkailua tukeva ympäristö	Eturivin asuin- ja matkailukunta	Osittain toteutui. Kaavoitusta toteutettu matkailua palvelevaksi.
Yrittäjyyteen ja työhön kannustava kunta.	Yritysten ja palveluiden määrä sekä työttömyysluvut.	Lappajärvi on kuntana houkutteleva niin yrittäjille kuin asukkaillekin.	Yrityskanta oli 249 09/2023 Hankittu teollisuustontteja
Vetovoimainen matkailukunta.	Matkailutarjonta lisääntyy, matkailijoiden määrä, viipymä ja palautteet.	Matkailijoiden määrä lisääntyy ja viipymät pitenevät. Kraatteri-brändi tunnetaan yli valtakuntarajojen.	UNESCO:n statuksen myötä matkailun odotetaan kehittyvän.

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023

Idearikkaasti resursseja käyttävä.	Kesä- ja vapaa-ajanasukkaat osa elämäkokoista kuntaa.	Kesä- ja vapaa-ajanasukkaiden tyytyväisyys lisääntyy.	Osittain.
------------------------------------	---	---	-----------

Johtopäätös:

Lappajärven kunnan strategia nojaa pitkälti matkailun kehittämiseen. Tarkastuslautakuntaa huolestuttaa, miten Kivitipun konkurssi vaikuttaa kunnan mahdollisuuksiin toimia matkailukuntana, kun majoitusmahdollisuuksista on pulaa. Kunta voisi aktiivisesti esimerkiksi edistää karavaanarialueen tuloa kuntaan, sillä pelkkä Geoparkin UNESCO:n statuksen saaminen ei yksinään takaa matkailun kehittymistä.

Koko elämän kokoisena asuinkuntana kunnan tulee myös kaikin mahdollisin keinoin pyrkiä ylläpitämään kuntalaisten toimivia peruspalveluita, myös sosiaali- ja terveyspalveluita vaikka näiden järjestämisvastuu onkin siirtynyt hyvinvointialueelle.

Tarkastuslautakunta näkee Lappajärvi Invest Oy:n perustamiseen liittyen paljon erilaisia mahdollisuuksia matkailun ja yrittämisen kannalta. Kunnan tulisi toimia aktiivisesti myös pienyrittäjien houkuttelemiseksi kuntaan esimerkiksi tarjoamalla enemmän mahdollisuuksia toimitiloihin. Lappajärvi Investin toiminnan kehittämisen kautta voisi olla mahdollista panostaa enemmänkin monipuoliseen yrittäjyyden tukemiseen, mikäli yhtiön toimintaan ohjataan riittävästi resursseja.

3.6 Konserniyhtiöt

Kunnan kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- KOY Lappajärven Vuokratalot	(omistusosuus 100,0 %)
- Lappajärven Virastotalo Oy	(omistusosuus 62,84 %)
- Lappajärven LomaGolf Oy	(omistusosuus 26,9 %, äänistä 74,8 %)
- Lappajärven Lämpö Oy	(omistusosuus 100,0 %)

Muut konserniyhtiöt:

- Etelä-Pohjanmaan liitto Ky	(omistusosuus 1,78 %)
- Järvisuudun Koulutuskuntayhtymä	(omistusosuus 28,98 %)
- JärviS-Energia Oy	(omistusosuus 33,3 %)
- Kivitippu Spa Oy	(omistusosuus 4,5 %).

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023

Konserniohjauksen kannalta kunnanvaltuusto edellytti, että kunnan määräämisvallassa olevat ulkopuoliset toimijat laativat oman talousarvionsa siten, ettei se ole ristiriidassa kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion ja taloussuunnitelman kanssa. Kunnanvaltuusto edellytti, että niissä yhtiöissä, joissa kunta on vähemmistöosakas, kunnan edustajat pyrkivät toimimaan kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti. Kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

KOY LAPPAJÄRVEN VUOKRATALOT

Tavoite	TA 2023	Toteutuma
Tilojen käyttöaste	n. 60 %	Toteutui.
Talouden tervehdyttämissuunnitelma	toteutetaan mahdollisuuksien mukaan	Toteutui.
Valmistellaan asiakirjat ARA:n avustushakua varten	haetaan avustusta	Avustusta ei haettu.
Tilikauden tulos	>0	Ei toteutunut.

LAPPAJÄRVEN VIRASTOTALO OY

Tavoite	TA 2023	Toteutuma
Tilojen käyttöaste	70 %	Ei toteutunut.
Taloussuunnitelma	suunnitelman toteutus	Toteutui.
Tilikauden tulos	>0	Ei toteutunut.

LAPPAJÄRVEN LÄMPÖ OY

Tavoite	TA 2023	Toteutuma
Taloudellinen kannattavuus	lainan lyhennys suunnitelman mukaan	Ei toteutunut.
Tilikauden tulos	>0	Ei toteutunut.

LAPPAJÄRVEN LOMA-GOLF OY

Tavoite	TA 2023	Toteutuma
Talous- ja toimintasuunnitelma	tehty	Osittain.
Tilikauden tulos	>0	Ei toteutunut.

Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta toivoo, että kunta tekisi toimintasuunnitelman tytäryhteisöjen tervehdyttämiseksi, sillä kunnan tytäryhteisöillä on tarkastuslautakunnan näkökulmasta haastava tilanne. Sekä vuokratalo- että lämpöyhtiöllä on suunnitelmissa isompia investointeja, jotka molemmat ovat toiminnan kannalta välttämättömiä. Lautakunta kehottaa kuitenkin asettamaan toimenpiteet tärkeysjärjestykseen, mutta kuitenkin olemaan rohkea tekemään tarvittavat päätökset omistajan ja kuntatalouden näkökulmasta. Tarkastuslautakunta on huolissaan siitä, miten suunniteltuihin investointeihin tarvittavat lainat vaikuttaisivat koko kuntakonsernin talouden tunnuslukuihin.

3.7 Henkilöstö

Lappajärven kunnan palveluksessa oli 90 henkilöä 31.12.2023 (2022 93 henkilöä). Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa (ns. vakituiset) oli 72 henkilöä ja määräaikaisia 18. Kunnanhallitus on hyväksynyt koulutussuunnitelman vuodelle 2023 sekä sopimuksen työterveyshuollosta TT Botnia Oy:n kanssa.

Johtopäätös:

Tarkastuslautakunta on kuullut viranhaltijoita osana arviointityötään ja on edellisvuoden tapaan huolissaan siitä, että yksittäisille viranhaltijoille on annettu liikaa päällekkäisiä vastuutehtäviä.

Kunnan tulisi selvittää, olisiko mahdollista ulkoistaa joitain kunnan palveluita tai muulla tavalla vähentää päällekkäisten tehtävien määrää.

Kunnassa olisi tärkeää varmistua siitä, että koko henkilökunnalle, myös johtaville viranhaltijoille, järjestetään kehityskeskusteluja, joissa työntekijöillä olisi myös mahdollisuus tuoda esille omia ehdotuksiaan työtehtävien kehittämiseksi.

4. Yhteenveto

Vuosi 2023 oli ensimmäinen, kun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu oli siirtynyt hyvinvointialueille. Tämän vuoksi tarkastuslautakunnan arviointityössä on kauden 2023–2024 aikana painottunut enemmän kunnan perustoiminnot, kuten uuden kuntastrategian toteutuminen ja erityisesti sivistys- ja vapaa-aikatoimi. Tarkastuslautakunta on kokouksissaan päässyt kuulemaan kunnan johtavia viranhaltijoita ja muita kunnan toimintojen kannalta keskeisiä henkilöitä.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että haastavassa ja epävarmassa maailmantilanteessa on kunnan talous kuitenkin kohtuullisen vakaalla pohjalla, eikä yksikään kunnille asetetuista kriisikuntamittareista täytynyt vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Kuntakonsernin talouden näkökulmasta huolta herättää kuitenkin suunnitellut investoinnit, jotka toteutuessaan rasittaisivat kuntakonsernin tasetta. Kuntakonserni ja konsernivalvonta olivat yksi tarkastuslautakunnan painopistealueista kuluvalle kaudella.

Lappajärven kuntastrategiassa tuodaan vahvasti esille tavoite matkailun edistämisestä. Etenkin UNESCO Global Geopark - statuksen saaminen on tuonut kunnalle paljon mahdollisuuksia, joihin tulisi nyt tarttua. Lappajärvi Investin perustaminen oli yksi hyvä päätös tämän asian suhteen. Tarkastuslautakunta toivoo, että kunta jatkaa pitkäjänteistä työtä matkailuelinkeinon mahdollistamiseksi myös jatkossa - muita strategian painopistealueita unohtamatta.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto edellyttää kunnanhallituksen ja lautakuntien käsittelevän arviointikertomuksen 31.10.2024 loppuun mennessä ja antavan selvityksen arviointikertomuksessa esitettävien havaintojen johdosta mahdollisesti suoritettavista toimenpiteistä edellä mainittuun ajankohtaan mennessä. Kunnanhallituksen odotetaan ottavan kantaa kattavasti koko arviointikertomuksen sisältöön tulosalueiden kannanottojen lisäksi. Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi kunnanvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle, joka tarpeen mukaan voi vielä pyytää tarkennusta kannanottoihin.

Tarkastuslautakunta kiittää kunnanjohtoa ja koko henkilökuntaa hyvästä yhteistyöstä vuonna 2023. Lisäksi tarkastuslautakunta antaa kiitokset kunnan päättäjäille siitä, että päätöksenteko on ollut sujuvaa. Tarkastuslautakunta toivoo, että Lappajärvi pysyy koko elämän kokoisena kuntana ja, että peruspalvelut ovat tulevaisuudessakin kaiken ikäisten kuntalaisten saatavilla.

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023

Allekirjoitukset

Lappajärvellä 30. toukokuuta 2024

Lappajärven kunnan tarkastuslautakunta

Minna Sadeharju
puheenjohtaja

Sami Savola
varapuheenjohtaja

Vuokko Honkaniemi
jäsen

Minna Ketola
jäsen

Timo Ojala
jäsen

Lappajärven arviointikertomus

Tämä allekirjoitusliite koskee kaikkia tässä esikatselunäkymässä näkyviä allekirjoitettavia asiakirjoja ja liitteitä (yhdessä "Asiakirjat"). Allekirjoittamalla sähköisesti tämän allekirjoitusliitteen vahvistan lukeneeni ja ymmärtäneeni Asiakirjojen sisältämät ehdot ja hyväksyn ne (tarvittaessa asianmukaisen valtuutuksen nojalla).

Tämä asiakirjakokonaisuus sisältää seuraavat asiakirjat:

Allekirjoitettava asiakirja
Lappajärven kunnan arviointikertomus 2023.pdf

Allekirjoitusliite (sisältäen sähköiset allekirjoitukset allekirjoittamisen jälkeen)
Allekirjoitusliite_Lappajärven kunnan arviointikertomus 2023.pdf

Allekirjoittajat

Sami Savola

Minna Sadeharju

Vuokko Honkaniemi

Minna Ketola

Timo Ojala

Tämä allekirjoitusliite viittaa asiakirjaan
Lappajärven kunnan arviointikertomus 2023.pdf
jonka SHA256-tiiviste on:

d6db07c349e2837736aac582504f266baa88f73d9fadcba51e026754995ca103

Allekirjoitusliite_Lappajärven kunnan arviointikertomus 2023.pdf

Allekirjoittajat:

<i>Nimi</i>	<i>Allekirjoitettu tunnisteella</i>	<i>Allekirjoituspäivä</i>
SAMI JUHANI SAVOLA	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 17:16
Minna Mari Sadeharju	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 17:20
MINNA ANNELI KETOLA	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 17:21
Timo Veikko Johannes Ojala	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 17:21
VUOKKO ANNA-LIISA HONKANIEMI	Vahva sähköinen tunnistauminen	2024-05-30 17:41

Tämä tiedosto on sinetöity digitaalisella allekirjoituksella, joka toimii asiakirjan eheyden takaajana. Asiakirjamuoto tukee pitkäaikaista säilytystä.